

Tema Vatten

anpassad skola

Fokus

Att uppleva naturen och lära med ett undersökande arbetssätt.

Förberedelser

Prata om vad växtätare, rovdjur och nedbrytare är. Förbered eleverna på vilka djur vi kommer att kunna se genom att [skriva ut och spela småkrypsmemoryt](#). Sortera djuren i växtätare, rovdjur och nedbrytare. Gör gärna näringskedjor. [Se videon Life Goodstream här](#) om vilka djur som rör sig vid en bäck på natten.

För de äldre: lär om hur åarna i vårt skånska landskap har förändrats genom tiderna i [filmerna om Höje å](#) (fjärde raden). För de yngre: läs en saga om en fiktiv familj som bodde vid en å i Skåne för 200 år sedan - [den finns här](#). [Här](#) finns även en broschyr på temat som stöd för lärare.

Håvning sker i 8 smågrupper så gör gärna en uppdelning i förväg. Målet är att förmedla utomhuspedagogiska arbetssätt och [medföljande pedagoger kommer att involveras i guidningen](#). Därför

är det viktigt att ni kommer förberedda. Det ligger länkar till **aktiviteter** i programmet nedan. Alla grupper är olika och har olika behov och nivå, samt vädret är växlande. Därför hinner vi inte alltid allt i programmet, men uppmuntrar er att fortsätta med sådant vi inte hunnit med i skolan.

Planering exkursion

- [Berättelse](#) om hur landskapet har förändrats, eventuellt i sagoform
- **Håvning** gruppvis. Vi har sorteringskärl med olika färger. Rött för rovdjur, grönt för växtätare och svart för nedbrytare. Vi pedagoger hjälps åt att gå runt till grupperna och stötta eleverna i att reflektera och iakttä genom dessa "[Pedagogiska frågor](#)". Efter att ha håvat ett tag väljer varje grupp ett **gruppdjur** att berätta om på samlingen.
- **Utställning med våra djur**. De olika grupperna berättar om

sina gruppdjur

- **Kåsmemory.** Vi tränar på namnen på vanliga växter och träd vid ån.
- **Promenad** i omgivningarna
- **[Fingret på näsan](#) som avslutning**

Stor grupp? Om vi delar upp er i smågrupper kanske vi också lägger till [Naturdetektiver](#)

Egen promenad efter? Skriv gärna ut [Naturdikter](#) eller "[Upptäck Naturen!](#)" Den senare är med foton från promenaden upp till naturreservatet Borgen i Vallåkra.

Plats

[Läs om exkursionsmålen här.](#) Kanske ska ni gå en egen promenad och då kan det vara bra att skriva ut en karta.

Tid

Exkursionen tar tre timmar för en klass och minst fem timmar för två klasser. Vi rekommenderar starkt att ni avsätter hela dagen för att vistas i naturen oavsett. På många exkursionsmål finns fina promenadstigar längs ån - samt grillplatser. Åk kollektivt om det är möjligt.

Mat

Medtag alltid frukt och fika. Stannar ni heldag så medtag lunch. Meddela guiden när det är lagom för eleverna att ta en fruktpaus resp fika och lunch. Guiden är med er 3 timmar om ni kommer med en klass så ev kan det vara bättre att ta lunchen efter guidningen, men det är inte nödvändigt. Gör det som känns bäst.

Dokumentera under exkursionen inför efterarbetet. Fota och filma.

Kläder

Kläder efter väder. Vattentäta kängor, eftersom det kan bli lerigt nära dammen. Ta gärna med några ombyten. Om det är torrt i markerna och torrt och varmt väder går gymnastikskor bra.

Efterarbete

Det är viktigt att efterarbete exkursionen. Nu har eleverna sett djuren. Leta fakta på [småkrypsplanschen](#) och i [Vattenrikets småkrypshäfte](#). Spela memory igen och gör nu även näringskedjorna. Låt eleverna forska om något djur.

Vad har ni lärt er om vattenvård? [Gör quizet tillsammans](#) och se om ni får en egen våtmark! Längst ner i denna pdf finns ytterligare tips på aktiviteter ni kan göra på skolgården.

-
- *Ur Lgr22 för anpassad skola:*
 - *Mål: Kan lära, utforska och arbeta både självständigt och tillsammans med andra och känna tillit till sin egen förmåga. Har fått kunskaper om förutsättningarna för en god miljö och en hållbar utveckling.*
 - *Centralt innehåll åk 1-3: Djur, växter och svampar i närmiljön, hur de kan grupperas samt namn på några vanligt förekommande arter. Enkla fältstudier, observationer och experiment. Utförande och dokumentation av undersökningarna med ord, bilder och digitala verktyg.*

- *Centralt innehåll åk 4-6: Enkla näringskedjor i närmiljön. Några djurs och växters samspel med varandra och deras anpassningar till miljön. Hur djur, växter och svampar kan identifieras och grupperas på ett systematiskt sätt samt namn på några vanligt förekommande arter. Människans beroende av och påverkan på naturen och vårt ansvar när vi nyttjar den. Fältstudier, observationer och experiment med såväl analoga som digitala verktyg. Utförande, värdering av resultat samt dokumentation med ord, bilder och andra uttrycksformer.*
 - *Centralt innehåll åk 7-9: Vad liv är och hur livets utveckling kan förklaras med evolutionsteorin. Biologisk mångfald. Näringskedjor och kretslopp i närmiljön. Djurs, växters och svampars samspel med varandra och hur några miljöfaktorer påverkar dem. Människans beroende av och påverkan på naturen. Vårt ansvar när vi nyttjar naturen i relation till hållbar utveckling. Fältstudier, observationer och experiment med såväl analoga som digitala verktyg. Planering och utförande av undersökningar samt värdering av resultat. Dokumentation med ord, bilder och andra uttrycksformer.*
-

Öka den biologiska mångfalden!

Att göra något som får en riktig betydelse för naturen ökar elevernas självkänsla och hopp inför framtiden. Att de kan göra något själva!

Kan ni öka den biologiska mångfalden på skolgården? Man kan göra detta genom att lägga ut multnande grövre grenar, stubbar etc och låta gräset växa fritt där. Man kan plantera bärbuskar och kryddväxter som drar fjärilar etc. [Läs mera om faunadepåer här.](#)

Hur kan eleverna bidra till ökad biologisk mångfald hemma? Även på en balkong kan man ha växter som drar fjärilar och bin. Låt eleverna vara kreativa och ta fram förslag som de sedan får presentera hemma.

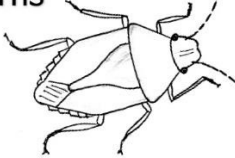
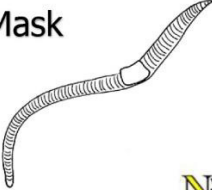
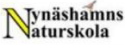
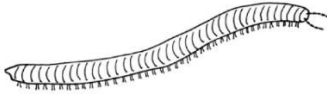
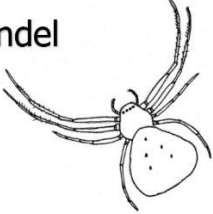

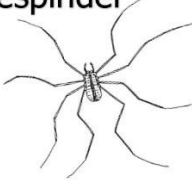
[Titta på filmen om biologisk mångfald här \(andra raden\).](#)

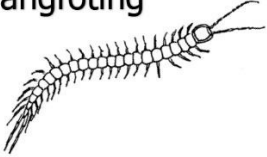

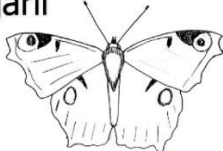
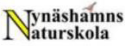
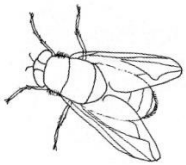

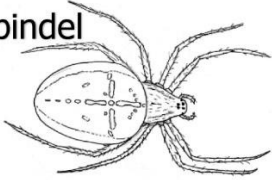
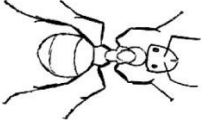
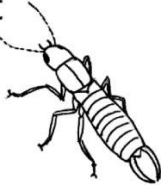
Träna på namnen på vanliga växter på skolgården genom att göra kåsmemory. Lagg ut en duk på marken. Plocka 5-7 olika växter, två av varje och lagg under upp-och-ner vända kåsor. Dela in eleverna i två lag och spela memory! Innan man får paret måste man säga namnet på växten!

Kryssa småkryp på skolgården. Dela in eleverna i grupper och låt dem gå ut på skolgården och se hur många olika arter de hittar! Använd bingobrickorna på nästa sida!

Bingobrickor för småkryp

Från Nynäshamns Naturskola

<p>Vårtbitare</p> 	<p>Bärfis</p> 	<p>Mask</p> <p></p>
<p>Mångfoting</p> 	<p>Spindel</p> 	<p>Geting</p>
<p>Gråsugga</p> <p>Illustrationer: Robert Lättman-Masch</p>	<p>Snäcka</p> 	<p>Lockespindel</p>

<p>Mångfoting</p> 	<p>Nyckelpiga</p> 	<p>Fjäril</p> <p></p>
<p>Fluga</p> 	<p>Gräshoppa</p> 	<p>Snigel</p>
<p>Spindel</p> <p>Illustrationer: Robert Lättman-Masch</p>	<p>Myra</p> 	<p>Tvestjört</p>

Från Nynäshamns Naturskola **Diagram för statistik över funna småkryp**

Sätt ett kryss för varje sort småkryp ni hittar. Alltså blir 100 myror ett kryss på insekter.
Börja nerifrån och kryssa bara när ni hittar ett nytt som ni inte redan sett.

	Insekter	Spindeldjur	Kräftdjur	Mångfotingar	Mollusker	Maskar
Antal	6 ben	8 ben, Spindlar, lockespindlar	14 ben Gråsuggor	Många ben "Tusenfotingar"	Inga ben Sniglar, snäckor	Inga ben
15						
14						
13						
12						
11						
10						
9						
8						
7						
6						
5						
4						
3						
2						
1						

Börja här! →

Diagram för statistik över funna insekter

Börja nerifrån och sätt ett kryss för varje ny insekt ni ser och som ni inte redan sett.

Antal	Hopprätvingar	Skinbaggar	Steklar	Skalbaggar	Fjärilar	Tvåvingar
15						
14						
13						
12						
11						
10						
9						
8						
7						
6						
5						
4						
3						
2						
1						

Börja här! →

Hopprätvingar: t.ex. gräshoppor och vårtbitare

Skinbaggar: t.ex. bärfisar och andra halvvingar som oftast har ett triangelmönster på ryggen och har mjukt "skal".

Steklar: t.ex. myror, humlor, getingar, bin, växtsteklar och midjesteklar.

Skalbaggar: t.ex. nyckelpigor, löparbaggar, bladbaggar, vivlar och andra insekter med skal.

Tvåvingar: t.ex. flugor, blomflugor, bromsar, myggor och harkrankar.